

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžf/49/2015
Identifikačné číslo spisu: 5015200251
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5015200251.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: GTB, a.s., so sídlom SNP 1, 033 01 Liptovský Hrádok, IČO: 31 578 802, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická č. 46, 911 01 Trenčín, zast. JUDr. Matúšom Košarom, advokátom, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. 1100308/1/436738/2014 zo dňa 01.10.2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 22. apríla 2015, č. k. 21S/21/2015-27, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 22. apríla 2015, č. k. 21S/21/2015-27, p o t v r d z u j e .

Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline uznesením z 22.04.2015, č. k. 21S/21/2015-27 pre nezaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 14 v spojení s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 71/1992 Zb.“ alebo „zákon o súdnych poplatkoch“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného uvedené v úvodnej časti tohto rozhodnutia. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že právnenému zástupcovi žalobcu bola dňa 27.03.2015 doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 70,- eur, obsahujúca poučenie o následkoch jej neuposlúchnutia. Žalobca napriek výzve a poučeniu súdny poplatok nezaplatil. Krajský súd poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 5 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkov a v spojení s § 49 ods. 1 O.s.p. konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že žalobca napriek výzve do dnešného dňa uložený súdny poplatok nezaplatil, súd konanie pri aplikácii § 14 v spojení s § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. zastavil.

Ďalej krajský súd uviedol, že dňa 07.04.2015 podal žalobca na pošte podanie označené ako „Odvolanie proti rozhodnutiu o zaplatení súdneho poplatku“, v ktorom tvrdil, že dňa 24.03.2015 podal návrh na spojenie vecí v konaní vedenom pod sp. zn. 21S/211/2014, ktorého predmetom je spojenie aj tohto konania. Žalobca vyvolil názor, že ak súd v záujme hospodárnosti spojí konania v zmysle jeho žiadosti na spojenie vecí súdny poplatok bude vyrubený v zákonom stanovenej výške len za jedno konanie. Vo vzťahu k uvedenému podaniu krajský súd uviedol, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie, keďže povinnosť zaplatiť súdny poplatok vyplýva zo zákona a je podmienkou pre to, aby súd mohol pokračovať v konaní. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku teda nie je rozhodnutím. Neukladá sa ňou povinnosť účastníkovi konania, a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia). Proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku nie je prípustné odvolanie, pretože výzva nie je rozhodnutím. Odvolanie je prípustné až proti tomuto uzneseniu o zastavení konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalobca včas odvolanie a žiadal uznesenie krajského súdu zrušiť.

V dôvodoch odvolania namietal dôvody zastavenia konania, pričom zotrval na svojom stanovisku uvedenom už v jeho podaní, označenom ako odvolanie proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku. Poukazom na právnu úpravu ustanovenú v § 6 ods. 1, 2 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 112 O.s.p. tvrdil, že žalobou zo dňa 12.12.2014 sa žalobca domáhal preskúmania viacerých rozhodnutí žalovaného, ako aj rozhodnutí Daňového úradu Žilina, ktoré im predchádzali a odloženia ich vykonateľnosti. Dňa 24.03.2015 podal žalobca návrh na spojenie vecí, ktorým sa domáhal, aby samostatné konania vedené na Krajskom súde v Žiline po vylúčení vecí boli spojené s poukazom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti. Uviedol, že pri rozhodovaní o vylúčení alebo spojení vecí na spoločné konanie súd berie na zreteľ najmä povahu žalobou uplatneného nároku a hospodárnosť konania, resp. konaní, v ktorej súvislosti dal do pozornosti Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 122/05 zo 14.06.2006. Namietal, že v predmetnej veci práve rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 04.02.2015 sp. zn. 21S/211/2014 o vylúčení vecí na samostatné konanie bolo jeden z úkonov súdov, ktoré vytvára základ pre porušenie práva žalobcu na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Dôvodil, že účelom súdnej ochrany všeobecne je poskytovanie ochrany subjektívnym právam, táto ochrana musí byť skutočná a spravodlivá a súdy nesmú rozhodovať iba formálne alebo formalisticky, ale musia prihliadať aj na možné následky procesných rozhodnutí a ich možné následky na rozhodnutie vo veci samej. Vyslovil názor, že v prípade, že by sa tieto rozhodnutia mali preskúmať v samostatných konaniach, z ktorých každé je spolpatnené v zmysle zákona č. 71/1992 Zb., došlo by k popretiu práva na prístup k súdu a tým aj základného práva na súdnu ochranu. Vytýkal krajskému súdu, že uvedeným postupom, t.j. rozdelením jednej žaloby na viacero (12) samostatných konaní, sťažuje účastníkovi konania prístup k súdu, uvedené odôvodňuje snahou o prehľadnosť, avšak v praxi dochádza k prejednaniu viacerých konaní, a preto sa konanie súdu v uvedenom smere javí pre účastníka konania ako nepochopiteľné a neprímerane nákladné, čo však odporuje zásade hospodárnosti.

Žalovaný podal vyjadrenie vo veci samej. Žiadal, aby súd rozsudkom žalobu žalobcu zamietol. Vyjadrenie k uvedenému odvolaniu žalobcu nepodal.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z predloženého spisu krajského súdu odvolací súd zistil, že žalobca sa žalobou zo dňa 12.12.2014 domáhal preskúmania viacerých rozhodnutí žalovaného (12), ako aj rozhodnutí Daňového úradu Žilina, ktoré im predchádzali a odloženia ich vykonateľnosti. Krajský súd uznesením č.k. 21S/211/2014-101 zo dňa 04.02.2015 vylúčil jednotlivé návrhy žalobcu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného správneho orgánu na samostatné konania. Krajský súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 70,- eur výzvou zo dňa 24.03.2015, obsahujúca poučenie o následkoch jej neuposúchnutia, ktorá bola právnenému zástupcovi žalobcu doručená dňa 27.03.2015. Žalobca napriek výzve a poučeniu súdny poplatok nezaplatil do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Dňa 07.04.2015 podal žalobca podanie označené ako „Odvolanie proti rozhodnutiu o zaplatení súdneho poplatku“, v ktorom tvrdil, že dňa 24.03.2015 podal návrh na spojenie vecí v konaní vedenom pod sp. zn. 21S/211/2014, ktorého predmetom je spojenie aj tohto konania. Žalobca vylovil názor, že ak súd v záujme hospodárnosti spojí konania v zmysle jeho žiadosti na spojenie vecí, súdny poplatok bude vyrubený v zákonom stanovenej výške len za jedno konanie.

Podľa § 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatky sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 ods. 1, 2, 3 zákona č. 71/1992 Zb. sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou.

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

Za konanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu súdu v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa platí poplatok podľa odseku 2.

Podľa § 8 ods. 1, 4 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Ostatné poplatky sú splatné do troch dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť zaplatiť poplatok, alebo ktorým sa schválil zmier.

Podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. sa vyberie súdny poplatok z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak 70 eur.

Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy poplatková povinnosť poplatníka - navrhovateľa poplatkového úkonu, (§ 2 ods. 1) vzniká podaním návrhu, odvolania, dovolania (§ 5 ods. 1) alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ. Zákonodarca v sadzobníku súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona č. 71/1992 Zb. stanovuje súdny poplatok buď percentom zo základu poplatku (ďalej len percentná sadzba) alebo pevnou sumou (§ 6 ods. 1) a v položke č. 10 písm. a/ sadzobníka stanovuje sadzbu súdneho poplatku pevnou sumou 70,- eur z návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby. Pokiaľ sadzba poplatku je stanovená za konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, rozumie sa tým konanie na jednom stupni a poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej (§ 6 ods. 2, 3). Sadzba poplatku sa vzťahuje samostatne ku každému návrhu súdneho prieskumu, teda ak žalobca sa návrhom domáhal preskúmania zákonnosti viacerých rozhodnutí orgánu verejnej správy, predmetom súdneho prieskumu bol každý jednotlivý návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, a preto žalobca bol povinný zaplatiť súdny poplatok za každý návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorého prieskumu súdom sa návrhom (žalobou) domáhal.

Najvyšší súd k žalobcom namietanej povinnosti zaplatiť súdny poplatok, tvrdiac, že v prípade, že by sa tieto rozhodnutia mali preskúmať v samostatných konaniach, z ktorých každé je spolplatnené v zmysle zákona č. 71/1992 Zb., došlo by k popretiu práva na prístup k súdu a tým aj základného práva na súdnu ochranu, uvádza nasledovné:

Krajský súd nepostupoval v rozpore so zákonom (§ 112 ods. 2 O.s.p.), keď konanie o návrhu na preskúmanie zákonnosti dvanástich rozhodnutí žalovaného vylúčil na samostatné konania a v danom prípade zastavil konanie, pre nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom napriek výzve a poučeniu súdu. Zo spisového materiálu krajského súdu vyplýva, že žalobca sa jednou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti dvanástich rozhodnutí žalovaného správneho orgánu. Krajský súd uznesením konanie o jednotlivých rozhodnutiach vylúčil na samostatné konania. Pri rozhodovaní o vylúčení konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného správneho orgánu na samostatné konania súd prvého stupňa vychádzal z predmetu preskúmania a v záujme prehľadnosti. Rozhodovanie o spojení alebo vylúčení vecí na samostatné konania zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 112 ods. 1, 2 O.s.p. ponecháva na úvahe súdu a proti takémuto rozhodnutiu súdu nepripúšťa odvolanie. V dôsledku skutočnosti, že žalobca sa žalobou domáhal ako účastník súdneho konania preskúmania zákonnosti viacerých rozhodnutí žalovaného správneho orgánu, vznikla mu povinnosť zaplatiť súdny poplatok podľa položky 10 Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch za každé rozhodnutie, ktorého prieskumu súdom sa návrhom (žalobou) domáhal. Vzhľadom k uvedenému vo vzťahu k povinnosti žalobcu zaplatiť súdny poplatok je preto právne irelevantné, či súd vykoná súdny prieskum v spojenom konaní alebo veci spojené žalobou vylúči na samostatné konania, pretože predmetom súdneho prieskumu naďalej ostáva dvanásť rozhodnutí žalovaného, a teda aj predmetom poplatkovej povinnosti je dvanásť návrhov (žalôb) na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie žalovaného, ktoré súd preskúmava v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“, na ktoré sa vzťahuje spolplatnenie podľa položky č. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov ako návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby vo výške 70,- eur, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak.

Vychádzajúc zo skutkových zistení v danej veci mal odvolací súd preukázané, že žalobca súdny poplatok nezaplatil napriek riadnej výzve, ktorá mu bola doručená, preto súd prvého stupňa nepochybil, keď konanie vo veci zastavil.

K procesnému postupu súdu prvého stupňa ešte odvolací súd uvádza, že právny zástupca žalobcu prevzal dňa 27.03.2015 výzvu súdu, ktorá mu bola doručovaná v súlade s § 49 ods. 1 veta druhá O.s.p.

v spojení s § 246c ods. 1 veta druhá O.s.p.. Rovnako ako súd prvého stupňa, poukazuje aj najvyšší súd na znenie celého ustanovenia § 10 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku s tým, že ide o dva samostatné procesné inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na ich základe.

Súd prvého stupňa tiež správne poukázal na to, že výzvu na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) súd poplatníkovi zasiela v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie. Sama povinnosť vyplýva zo zákona a je podmienkou pre pokračovanie súdu v konaní. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku teda nie je rozhodnutím, neukladá sa ňou povinnosť účastníkovi konania, a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia).

K uvedenému odvolací súd dodáva, že na rozdiel od tohto postupu uznesením na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch) súd účastníkovi ukladá povinnosť zaplatiť súdny poplatok v taxatívne vymedzených prípadoch. Ide o konania, v ktorých súd už začal konať vo veci samej, ďalej vo veciach v ktorých vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine, alebo ak došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako súd začal konať vo veci samej, ak ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov, ak súd žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona, alebo ak vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesením, ktorým sa vyrubuje súdny poplatok, teda súd rozhoduje v prípadoch, kedy mu zo zákona vyplýva povinnosť o návrhu konať bez ohľadu na zaplatenie súdneho poplatku, alebo kedy súd napriek nezaplatenému súdному poplatku konanie nezastavil, ale v ňom pokračoval. Ide o prípady, kedy by došlo k neželanému oddialeniu rozhodnutia, ktoré neznesie odklad (napr. predbežné opatrenie), alebo by prípadná hrozba zastavenia konania nebola efektívna, resp. účelná. Rizikom, ktoré na seba účastník konania preberá v prípade nezaplatenia súdneho poplatku, je možnosť vymáhania („exekúcie“) nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade boli splnené podmienky pre postup súdu v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., z ktorých dôvodov súd prvého stupňa nepochybil, keď žalobcu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, následkom ktorej je v prípade nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie konania. Žalobca svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sám spôsobil zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Napokon najvyšší súd zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti) nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, a to s akcentom na to, že žalobca je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, za ktorého sa pokladá advokát ako zástupca s právnickým vzdelaním.

Z vyššie uvedených dôvodov preto postupom krajského súdu nedošlo vo vzťahu k žalobcovi k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ani k porušeniu čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ ústavy, keďže postup a rozhodnutie krajského súdu zodpovedá § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.

Vychádzajúc z uvedeného pokiaľ teda žalobca nezaplatil súdny poplatok za žalobu splatný podaním žaloby, ani po výzve a poučení súdu prvého stupňa, krajský súd postupoval správne a v súlade so zákonom, keď konanie zastavil, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3, veta druhá v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.